

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(1012)

Wspólne posiedzenie
Komisji Polityki Społecznej
i Zdrowia (127.)
oraz Komisji Spraw Zagranicznych
i Integracji Europejskiej (133.)
w dniu 21 listopada 2003 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wniosków zgłoszonych do ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 42)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodnicząca Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej Genowefa Grabowska)

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Otwieram wspólne posiedzenie dwu komisji, Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej.

Witam wszystkich przybyłych, państwa senatorów oraz przedstawiciela rządu. Przystępujemy do procedowania.

Jeśli państwo pozwoli, zaproponuję następującą procedurę. Ponieważ obydwie komisje długo debatowały nad poprawkami do ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, to państwo senatorowie doskonale znają problematykę. W związku z tym proponuję, aby jednakowe poprawki nie były poddawane pod dyskusję i byśmy je przyjęli jako poprawki wspólne. Proszę, aby spojrzeli państwo na zestawienie wniosków. Chodzi o poprawkę drugą, poprawkę trzecią, poprawkę piątą i poprawkę szóstą.

Chciałabym zapytać, czy odpowiada państwu taka procedura, by te poprawki przegłosować łącznie. Nie ma sprzeciwu. Ze strony przedstawiciela rządu również nie ma sprzeciwu.

W związku z tym poddaję pod głosowanie poprawki drugą, trzecią, piątą i szóstą.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem tych czterech poprawek? (18)

Dziękuję bardzo.

Nie pytam, kto jest przeciw i kto się wstrzymał od głosu.

Przechodzimy do poprawki pierwszej, zgłoszonej w trakcie debaty przez panów senatorów Dzidę i Izdebskiego.

Jest obecny pan senator Dzido.

Panie Senatorze, bardzo proszę o przedstawienie nam tej poprawki.

Senator Henryk Dzido:

Art. 7a zabrania stosowania do produkcji wyrobów tytoniowych dodatków zwiększających uzależnienie od nikotyny. Ustawa nie określa jednak, jakie to są dodatki. Ustawa nie określa również, kto będzie wskazywał dodatki zabronione do produkcji. Odpowiedź głównego inspektora sanitarnego umocniła moje przekonanie co do zasadności tej poprawki. Dlatego że jeżeli producenci po upływie roku będą relacjonować, jakie składniki stosowali podczas produkcji tytoniu, to może się wówczas okazać, że tymi składnikami były dodatki zwiększające właściwości uzależniające od nikotyny,

a wtedy decyzja, czy towar pójdzie do sprzedaży, czy nie, zależy od urzędnika w ministerstwie. Uważam, że sytuacja powinna być klarowna. Należy więc określić, jakie dodatki zwiększają uzależnienie od nikotyny. I dlatego złożyłem taki wniosek. Dziękuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

Czyli pan senator przeszedł do drugiej części ustawy, która to część nie ma charakteru dostosowawczego, tylko dotyczy kwestii dbania o zdrowie, ochrony zdrowia, tak? Dziękuję.

Panie Ministrze, proszę się odnieść do tej poprawki.

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Dziękuję uprzejmie.

Szanowni Państwo, pozwolę sobie może powtórzyć część mojej wczorajszej wypowiedzi z plenarnego posiedzenia Senatu. Chcę powiedzieć, że zapis, który zaproponował pan senator, jest zapisem proponowanym właśnie przez firmy tytoniowe. To one chcą, żeby przy każdym dodatku, który się pojawi, był napis: minister zdrowia, PZH lub inna instytucja. Tego zrobić nie wolno. Tego nie ma, Szanowni Państwo, w całej Europie.

Jest jeden bardzo istotny fakt. Założmy, że proponuje się dodanie kakao. Badanie toksykologiczne wykaże, że kakao nie ma żadnych właściwości zwiększających uzależnienie, ale w konglomeracie z czterema tysiącami substancji szkodliwych, które znajdują się w każdym papierosie, działanie kakao może być zupełnie inne. Nie może więc być takiej sytuacji, że minister zdrowia a priori określi, co można dodawać, a czego nie można dodawać. Wiązałoby się to z nieprawdopodobnymi kosztami. Trzeba by było wyprodukować papieros z dodatkiem kakao – nie wiem, kto miałby to zrobić – i trzeba by było wszystko sprawdzić w badaniach toksykologicznych i innych.

Proszę państwa, jeszcze raz podkreślam: od 1995 r. firmy tytoniowe bardzo chcą, żeby stosowanie tego typu substancji dodatkowych było dozwolone zgodnie z decyzją ministra zdrowia, ale tego należy unikać. Ja bym państwa senatorów serdecznie prosił, żeby nie przychylali się do propozycji wprowadzenia tego zapisu w ustawie o szkodliwości używania tytoniu. Wczoraj powiedziałem o tym panu profesorowi Zatońskiemu. Muszę powiedzieć, że był absolutnie przerażony możliwością pojawienia się tego typu zapisu w ustawie o szkodliwości używania tytoniu.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

Panie Senatorze, w drodze wyjątku i z sympatii do pana, ostatni raz udzielam panu głosu.

Senator Henryk Dzido:

Pani Przewodnicząca, mam tylko pytanie do pana inspektora. Jeżeli minister nie wie, jakie dodatki zwiększają uzależnienie od nikotyny, to dlaczego wprowadza taki przepis? A jeżeli tego nie wie, to kiedy dowie się o tych dodatkach?

(Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego Seweryn Jurgielaniec: Można?)

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Bardzo proszę.

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Minister nie wprowadza dodatków, dodatki do produkcji tytoniu wprowadzają firmy tytoniowe. Dopiero w momencie ukazania się wykazu substancji dodatkowych, które przemysł tytoniowy wprowadzi do produkcji tytoniu, wraz z uzasadnieniem, dlaczego zostaną dodane – że tak powiem – rzeczywiście będzie szansa sprawdzenia, czy te dodatki zwiększają uzależnienie lub powodują inne szkodliwe dla zdrowia konsekwencje, wynikające z nałogu palenia tytoniu.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

Bada się produkt finalny i nie uczestniczy się w jego kreowaniu. Myślę, że mamy teraz jasność.

Poddaję więc tę poprawkę pod głosowanie.

Kto z państwa senatorów jest za jej przyjęciem? (1)

Dziękuję.

Kto jest przeciw? (10)

Kto się wstrzymał od głosu? (5)

Dziękuję bardzo.

Poprawka nie uzyskała poparcia.

Poprawka czwarta, także autorstwa pana senatora Dzidy i pana senatora Izdebskiego.

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Henryk Dzido:

Zmierzam do tego, ażeby za wyroby tytoniowe nieodpowiadające wymogom ustawy ponosili odpowiedzialność nie tylko przedsiębiorcy, ale również osoby, które wprowadzają je do obrotu handlowego. Proponuję, żeby każdy, kto handluje towarem nieodpowiadającym wymogom ustawy, ponosił za to odpowiedzialność karną. W tej chwili jest taka sytuacja, że osoby, które handlują i nie są przedsiębiorcami, nie ponoszą za to odpowiedzialności karnej. Dziękuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Ponieważ ten zapis rozszerza krąg osób, które mogą być ukarane, oczywiście go akceptuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.
Czy chcą państwo...?
Bardzo proszę, pani senator Ferenc.

Senator Genowefa Ferenc:

Pani Przewodnicząca, z wypowiedzi wynika, że osoba prowadząca kiosk i handlująca papierosami również będzie ponosić odpowiedzialność za jakość papierosów. Ja tego zupełnie nie rozumiem.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję.
(*Senator Henryk Dzido: Odpowiedzieć?*)
Bardzo proszę.

Senator Henryk Dzido:

Nie będzie odpowiadać za jakość, ale za sprzedaż papierosów, które nie odpowiadają normom zawartym w ustawie. Dziękuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję.
Panie Ministrze, czy może pan udzielić odpowiedzi pani senator Ferenc?

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Ja akurat zgadzam się z tym, że ten, kto sprzedaje papierosy w kiosku, nie jest w stanie ocenić, czy te papierosy...
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)
A musiałby odpowiadać. Muszę powiedzieć, że argument pani senator jest nie do odparcia.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Bardzo proszę, pani senator Ferenc.

Senator Genowefa Ferenc:

Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.
Panie Ministrze, dlatego chciałabym, żeby pan zweryfikował swoje stanowisko. Uważam bowiem, że to jest nieporozumienie.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję.

Czy możemy poprosić Biuro Legislacyjne o wyjaśnienie?

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Jestem właśnie po konsultacji z Biurem Legislacyjnym i przychyliam się do opinii pani senator. Uważam, że taki zapis nie powinien się znaleźć w ustawie.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję.
Bardzo proszę, pani senator Janowska.

Senator Zdzisława Janowska:

Ja rozumiem intencje pana senatora Dzidy i je popieram. Osoba, która sprzedaje papierosy, najczęściej wie, skąd je wzięła. Jest tu mowa o papierosach, które są w takiej ilości przemywane do Polski. Ten, kto sprzedaje te papierosy, doskonale wie, skąd je wzięł, a w związku z tym zdaje sobie sprawę, że mogą nie spełniać określonych norm. Nie wierzę, żeby w kiosku była osoba, która nie wie, skąd wzięła papierosy. Jeśli bierze je z legalnych źródeł, to na pewno wszystko jest w porządku. Rozumiem więc, że tu chodzi o tak zwane źródła nielegalne, bo papierosy z tych źródeł wyrządzają palącym wielką szkodę – i to w skali całej Polski.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję pani senator.
Pan senator Bargieł.
(*Senator Bogusław Litwiniec: Chcę uzupełnić...*)
Pan senator Bargieł był pierwszy.

Senator Janusz Bargieł:

Pani Przewodnicząca, Szanowni Państwo, gdyby to było w naszych kompetencjach, to... Ja w pełni podzielam zdanie pani senator Ferenc. Ani Ministerstwo Zdrowia, ani sprzedawca nie odpowiadają za jakość papierosów. Za przemyt i za różne inne patologie odpowiada inny resort. Myślę, że akurat w tej ustawie nie powinniśmy mieszać kompetencji tych resortów. Proszę więc o przychylenie się do wniosku pani senator Ferenc i odrzucenie tej poprawki. Dziękuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.
Czy pan senator Litwiniec zabierze głos?
Bardzo proszę.

Senator Bogusław Litwiniec:

Chciałbym uzupełnić wypowiedź koleżanki pewną informacją. Jeśli wierzyć „Rzeczpospolitej”, to na tak zwanej ścianie wschodniej 70% sprzedawanych papie-

rosów pochodzi z przemytu, a w skali całego kraju – 18%. To tak gwoli uzupełnienia wiedzy ogólnej tego grona.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Panie Senatorze, problem w tym, czy wprowadzić przepis karny do tej ustawy, czy też karanie za wprowadzenie nielegalnych towarów do obrotu pozostawić kodeksowi karnemu. Panie Senatorze, to jest przestępstwo.

Bardzo proszę.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Maciej Telec:**

Dziękuję bardzo.

Przepisy karne zostały wprowadzone do tej ustawy, one już istnieją. A skutek przyjęcia poprawki pana senatora Dzidy będzie taki, że za sprawcę czynu opisanego w art. 12, 12a i 12b, czyli również za sprzedaż papierosów, które nie spełniają norm określonych w ustawie, będzie uważana osoba odpowiedzialna za wprowadzenie wyrobów tytoniowych do produkcji, obrotu handlowego lub za organizację rynku, nawet jeśli ten czyn nie został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy. Czyli właściwie w każdej sytuacji będzie odpowiadała tylko taka osoba. No, ale jeżeli nie ma działalności gospodarczej, to takiej osoby nie ma.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Bardzo proszę.

Senator Henryk Dzido:

To jest jakieś nieporozumienie, dlatego że jeżeli dwie osoby...

(Przewodnicząca Genowefa Grabowska: Proszę włączyć mikrofon.)

Jeżeli dwie osoby uczestniczą w przestępstwie, każda z nich jest swoistym ogniwem tego łańcucha, odgrywa w tym przestępstwie swoją rolę, to odpowiadają obie osoby. Jeżeli ustalimy producenta, będzie on odpowiadać jako kierownik jednostki, jeżeli ustalimy sprzedawcę, będzie on odpowiadać jako sprzedawca.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Jeszcze raz zwracam się do Biura Legislacyjnego z prośbą o wyjaśnienie. Proszę nam powiedzieć, w jakim zakresie poprawka senatora Dzidy rozszerza tę odpowiedzialność. Jakie podmioty, oprócz wskazanych w pierwotnej wersji ustawy, obejmuje tą odpowiedzialnością?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Maciej Telec:**

Różnica merytoryczna między tym przepisem w wersji...

(Przewodnicząca Genowefa Grabowska: Bardzo proszę o uwagę, Szanowni Państwo.)

...z druku sejmowego a tym przepisem w wersji zaproponowanej przez pana senatora jest taka, że z zapisu wypadają słowa „w zakresie działalności przedsiębiorcy”. Czyli brak będzie doprecyzowania, że za czyny określone w art. 12, 12a i 12b ponoszą odpowiedzialność osoby, które popełniły te czyny w zakresie działalności przedsiębiorcy. Taka jest różnica. W związku z tym mogą się pojawić wątpliwości, na jakiej podstawie karać osoby, które nie prowadzą działalności gospodarczej, a jednocześnie nie są odpowiedzialne za wprowadzanie wyrobów tytoniowych do produkcji, do obrotu ani za organizację rynku. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Może się więc zdarzyć, że obejmiemy odpowiedzialnością podmioty, które nie mają nic wspólnego z procederem przestępczym czy popełnieniem przestępstwa.

(Głos z sali: Pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę...)

Dziękuję bardzo.

Panie Senatorze, umawiamy się, że ostatni raz zabiera pan głos, dobrze?

Senator Henryk Dzido:

No, ostatni raz. Ale to może się powtórzyć, jeżeli pani przewodnicząca pozwoli.

Przepis w aktualnym kształcie pozwala karać tylko osoby, które funkcjonują w ramach przedsiębiorstw, inne osoby nie ponoszą odpowiedzialności. Moja poprawka natomiast zmierza do tego, żeby przedsiębiorcy i ci, którzy rozprowadzają wyroby tytoniowe, odpowiadali w równej mierze. Dziękuję.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Rozumiem, Panie Senatorze, ale inne osoby mogą ponosić odpowiedzialność za popełnienie przestępstwa na podstawie kodeksu karnego, prawda?

(Senator Henryk Dzido: Wskażcie mi, Państwo, taki przepis. W kodeksie karnym nie ma takiego przepisu.)

No, nie ma odnośnie do tytoniu, ale za wprowadzanie do obrotu produktów pochodzących z przestępstwa, przemyconych itd. jest sankcja karna.

Senator Henryk Dzido:

Pani Przewodnicząca, ale w tej chwili rozmawiamy o pewnej sferze działalności gospodarczej, która przekształca się w sferę kryminogenną. Nie możemy tolerować takiej sytuacji, o jakiej mówiła pani senator Ferenc, podając przykład kioskarzy. Te osoby handlują na masową skalę wyrobami tytoniowymi, które nie odpowiadają normom ustawy, i wedle projektu ustawy przyjętej przez Sejm nie ponoszą za to odpowiedzialności karnej.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Bardzo proszę.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Maciej Telec:**

Dziękuję bardzo.

Ja może tylko doprecyzuję. Przepis brzmi tak: jeżeli czyn określony w art. 12 itd. został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę uznaje się osobę odpowiedzialną za wprowadzenie wyrobów do obrotu, produkcji lub za organizację rynku. Ponieważ jest napisane: jeżeli czyn określony został popełniony, oznacza to, że jest to wyjątek od zasady, że odpowiada ten, kto dopuścił się czynu. Jeżeli natomiast czyn popełniono w zakresie działalności przedsiębiorstwa, a przedsiębiorstwo może być osobą prawną i wtedy nie ponosi odpowiedzialności karnej, to w takim przypadku należy wskazać osobę fizyczną, która poniesie odpowiedzialność. Jest to wyjątek od zasady, że odpowiedzialność w tym zakresie ponosi każdy, kto dokonał czynu opisanego w przepisach, do których się odwołuję.

(*Głos z sali*: Czyli kioskarz, który sprzedaje te papierosy, także ponosi odpowiedzialność?)

Również.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Czyli to mamy załatwione.

Jeszcze ostatnie słowo. Panie Ministrze, jakie jest państwa stanowisko?

**Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego
Seweryn Jurgielaniec:**

Po argumentach, które usłyszałem, przychylam się do tego, żeby odrzucić ten wniosek.

Przewodnicząca Genowefa Grabowska:

Dziękuję bardzo.

W takim razie poddaję poprawkę pod głosowanie.

Bardzo proszę, kto z państwa jest za przyjęciem poprawki czwartej, autorstwa panów senatorów Henryka Dzidy i Sławomira Izdebskiego. (4)

Dziękuję.

Kto z państwa jest przeciw? (12)

Dziękuję.

Kto się wstrzymał od głosu? (1)

Poprawka nie uzyskała akceptacji.

W ten sposób rozpatrzyliśmy wszystkie poprawki.

Sprawozdawcą chce być pani senator Sadowska. Jak rozumiem, państwo akceptujecie tę kandydaturę.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję państwu.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 00)

Kancelaria Senatu

Opracowanie: Anna Kulesza-Bujalska

Publikacja: Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Administracyjne, Dział Wydawniczy

Nakład: 6 egz.

ISSN 1643-2851